

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6104195697
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

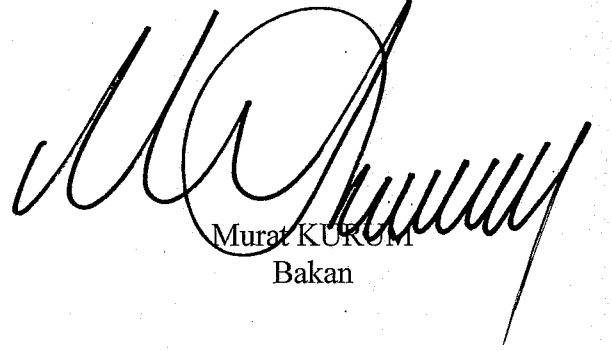
25 Haziran 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (61 Adet, 129 Sayfa)

7/43641

GK 131

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ'NÜN
TBMM 7/43641 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Türkiye genelinde sayıları on binleri geçtiği tahmin edilen ve en önemli ekolojik sorunların başında gelen taş ocakları insan sağlığı başta olmak üzere ekolojik dengede bozulmalara neden olmakta, bulundukları bölgedeki biyo çeşitliliği, tarımı ve tarımsal verimi ciddi ölçüde etkilemektedir. Taş ocaklarının açılmasıyla yer altı suyu akımlarının bozulacağı, tarım ürünlerinin çıkan tozdan olumsuz etkileneceği, bitki örtüsünün zarar görmesi dolayısıyla hayvancılığın orta- uzun vadede sıkıntı yaşayacağı ve gerek işletmenin gerekse işletme sırasında ortaya çıkan zararlıların yöre halkının sağlığını tehdit edecek sonuçlar doğuracağı hazırlanan birçok bilimsel raporlarda yer almaktadır.

Türkiye'nin dört bir yanında yurttaşlar çevreye vereceği zararlar hesaplanmadan kâr hırsı ile verilen işletme ruhsatlarının geleceklerinin, doğal yaşam alanlarının kirletilerek yok edilmesi ile yaşam haklarının gasp edilmesine karşı direnmeye ve davalar açmaya devam etmektedirler.

Bu direnişlerden bir tanesi de yaz aylarında Mersinlilerin uğrak yeri olan ve Mersin'in akciğeri niteliğindeki Toroslar ilçesinin Gözne ve Ayvagediği yaylalarının son zamanlarda gündemde yer alan temiz havası ve ormanlarını tehdit eden taş ocağı projelerine yönelik uygulamalardır. Partimizin 10-11-12 Mart 2021 tarihlerinde Mersin'de yürüttüğü "İş ve Aş Buluşmaları" kapsamında yaptığımız ziyaretlerde Mersin'in Merkez Toroslar ilçesi Ayvagediği ve Gözne Mahallerinde kurulmak istenilen taş ocaklarına karşı, bölge halkının tepkileri tarafımıza iletilmiştir. Taş ocaklarının kurulmasına karşı çıkan yöre halkı, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecinde 4 taş ocağının kurulması ile doğa katliamı yaşanacağını, mera ve ormanlarının yok olacağını dile getirmişlerdir. Ormanlık alanlarda yetkililerin "ağaçları gençleştiriyoruz gerekçesiyle çok sayıda sağlıklı ağacın kesildiği" yönünde ciddi endişeler dile getirilmiştir.

Ağaçların kesilmesini, mahallelerine taş ocakları açılmasını istemediklerini, taş ocağının açılması ile sadece Gözne, Ayvagediği, Goğucak, Bekiralanı halkının değil, yaz aylarında yaylaya akın eden yüzbinlerce yurttaşın olumsuz etkileneceğini belirtmişlerdir. Gözne'nin bölgede bulunan bir taş ocağından dolayı zaten sularının kesik olduğu, Bekiralanı ve Taşucu halkının da aynı sorunla karşı karşıya kalacağı belirtilen sorunlar arasında yer almıştır. Ayrıca; mahallelerde yaklaşık 45-50 Yörük vatandaşın keçisinin bulunduğu, mera sahasının kalmaması nedeniyle hayvanlarını güdecek yer bulamadıklarını ve hayvanlarını mahalle aralarında

otlattıklarını ifade etmişlerdir. Tarımsal faaliyetler ve halk sağlığını da tehdit eden patlatmalar sonucunda taş ocaklarının çevreye verdiği en büyük zararlardan birinin de ocaktan çıkan toz ve dumanlar olduğu, çıkan bu tozların çevredeki bitki örtüsünün üzerini beyaz bir tabaka şeklinde örttüğü, taş ocaklarının bulunduğu yere yakın olan tarım alanlarının da çıkan kireç tozundan dolayı kireçlenip, kirecin de toprağın asit-baz dengesini bozması nedeniyle toprağı olumsuz etkilediği, bunun sonucu olarak da 2013 yılından beri zeytinlerde rekolte düşmesi, tozlu ve lekeli zeytin üretimi gerçekleştiği, taş ocağı açılacak yerlerde zeytin, katran, andız ağaçlarının yok olacağı ve Andız pekmezi yapamayacakları da bölge halkının yaşadığı ve tarafımıza ilettiği mağduriyetler arasında yer almaktadır.

Anayasa'da yer alan "Herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu hükmü" ile yaşam hakkının ancak sağlıklı ve dengeli bir çevrede gerçekleşebileceği belirtilmektedir. Çevre hakkının eksiksiz kullanılabilmesi, doğayı ve yaşam alanlarını olumsuz etkileyebilecek kararlardan kaçınılması ve on binlerce yerleşik halkın itirazlarının ve çıkarlarının gözetilmesiyle mümkündür. Kaldı ki 4 şirketin çıkarları, on binlerce yöre insanının çıkarlarının ve doğanın korunmasından üstün değildir.

Bu bağlamda;

1- Mersin'in Merkez Toroslar ilçesi Ayvagediği ve Gözne Mahallerinde Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecinde olan 4 taş ocağının kurulacağına yönelik iddialar doğru mudur?

2- Mersin bölgesinde faaliyet gösteren kaç adet kayıtlı ve ruhsatlı taş ocağı bulunmaktadır?

3- Mersin'in Toroslar İlçesi Gözne Mahallesi'nde faaliyet yürüten taş ocağı nedeni ile yöre halkının sularının kesik olduğu bilginiz dahilinde midir? Su insan hakkıdır. Şirketler yurttaşların su hakkını nasıl olup da gasp edebilmektedirler?

4- Ayvagediği ve Gözne Mahallelerinde kurulması planlanan ve en az 10 mahalleyi direkt olumsuz etkileyecek olan taş ocağına ait iş makinalarının işleyişlerinin sağlanması amacıyla 4 metrelik ve 6 metrelik yolların, meskûn mahallerin cadde olarak adlandırıldığı iddiası doğru mudur? İddia bilginiz dahilinde ise bu gerçek dışı raporları düzenleyenlere ne tür işlem yapılmıştır?

5- Çevre hakkının eksiksiz kullanılabilmesi için karar alınması sürecine bölge halkının katılımı neden sağlanmamıştır?

6- Taş ocaklarına izinler verilmeden önce gerek toz, gerek gürültü ve gerekse tarımsal üretime, sağlığa, ormanlara ve yer altı sularına verdiği zararlar ölçülmüş müdür? Ölçüldü ise halkın yaşam hakkını, sağlıklı çevre hakkını ve geçim imkânlarını doğrudan tehdit eden taşocağı işletmelerinin açılmasına neden izin verilmektedir?

7- Mersin Bölgesi'nde bulunan kaç taş ocağının ÇED raporu bulunmaktadır?

8- Mersin Bölgesi'nde son 3 yılda 249 dönümlük kaç taş ocağı işletmesine izin verilmiştir?

9- İnsan sağlığının, tarım alanlarının, içme suları ve yeraltı su kaynaklarının zarar görmesine neden olan taş ocaklarının denetim ve kontrolleri nasıl ve kimler tarafından yapılmaktadır?

10- Hali hazırda faaliyet gösteren taş ocaklarının şartnamelere uygun işletilip işletilmediği hangi sıklıkta denetlenmektedir?

11- Taş ocaklarının doğayı katlettiği ve çevreye zarar verdiği ortadayken çevreye ve özellikle doğaya verdiği telafisi güç zararlar nedeniyle bir eylem planınız bulunmakta mıdır?

12- Mersin'de ilgili bölgede bulunan zeytin, katran, andız ağaçlarının yok olmaması, tarım arazilerinin ve içme sularının korunmasına yönelik Bakanlığınızın diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte aldığı tedbirler var mıdır? Var ise bunlar nelerdir?

CEVAPLAR:

Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyalarında (Ek-1) proje aşamasında ulusal ve yerel gazetelerde, internette, kaymakamlık, belediye başkanlığı, muhtarlık vb. yerlerde halkın katılım toplantısının nerede ve hangi saatte yapılacağı ilan edilmekte olup, halkın katılım toplantısı düzenlenmektedir. ÇED Başvuru Dosyaları/ÇED Raporları diğer ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşturulan İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu (İDK) tarafından değerlendirilmektedir.

Valiliğe (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) sunulan taş ocağı ve kırma eleme tesisleri Proje Tanıtım Dosyalarında (Ek-2) ise projenin onaylanması durumunda ilgili Kaymakamlıklara, Belediye Başkanlıklarına vb. kurumlara ilan edilmesi için resmi yazı yazılmaktadır. Kurulmaşı planlanan Taş Ocağı ve Kırma Eleme Tesisleri ile ilgili Çevrimiçi ÇED Süreci Yönetim Sistemi Portalı (e-ÇED) üzerinden Valiliğe (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) sunulan Proje Tanıtım Dosyası, ÇED Yönetmeliği'nin 17. maddesi çerçevesinde incelenme ve değerlendirilme yapılırken konu ile ilgili (tarımsal üretime, sağlığa, ormanlara ve yer altı sularına vb.) tüm kurumların görüşü alınmaktadır.

ÇED Yönetmeliği kapsamında alınmış olan ÇED Olumlu veya ÇED Gerekli Değildir Kararı faaliyette bulunulması için nihai bir izin niteliğinde olmayıp, ilgili kurum ve kuruluşlarca alınan izin, ruhsat vb. bilgi ve belgelerle faaliyet gerçekleştirilmektedir.

Mersin İli Gözne Mahallesinde 80214 Ruhsat Numaralı Mermer Ocağı projesi için ÇED Yönetmeliği Ek-I Listesi kapsamında 07.09.2020 tarihinde Bakanlığımıza başvuru yapılmış olup, 09.11.2020 tarihinde ise ÇED süreci sonlandırılmıştır. Bakanlığımızda Gözne Mahallesinde ÇED süreci devam eden proje bulunmamaktadır.

Mersin Valiliğine (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) sunulan Mersin İli, Toroslar İlçesi Gözne Mahallesi ve civarında bulunan Toroslar Belediyesi'ne ait Taş Ocağı ve Kırma Eleme Tesisinin yanında 3 adet taş ocağı ve kırma-eleme tesisine ilişkin ÇED süreci başlamış olup, inceleme ve değerlendirme süreci devam etmektedir. ÇED kapsamında inceleme ve değerlendirme

sonucunda verilen kararlar tesisin kurulabilmesi için nihai karar olmayıp, sadece bir görüş niteliğindedir.

Çevre Kanunu ve Çevre Kanunu'na istinaden çıkarılan mer-i mevzuat kapsamında taş ocaklarında denetim ve kontroller Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Çevre Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından yapılmaktadır. Bu kapsamda, ülkemizde bulunan tüm madencilik faaliyetlerinin ÇED İzleme ve Kontrol Denetimlerinin 30.12.2021 tarihine kadar tamamlanmasına yönelik programların hazırlanarak denetimlerin programa uygun olarak gerçekleştirilmesi, gerçekleştirilen ÇED İzleme ve Kontrol çalışmalarının sonuçlarının üçer aylık periyotlarla Bakanlığımıza bildirilmesi hususunda tüm Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri talimatlandırılmıştır.

Söz konusu talimat kapsamında, 01.10.2020 tarihinden günümüze kadar 1.164 adet madencilik faaliyetinin ÇED İzleme ve Kontrol denetimleri gerçekleştirilmiş olup, söz konusu denetimler devam etmektedir.

Bakanlığımız söz konusu maden ocakları ile ilgili ruhsat vermeye yetkili olmayıp, maden ruhsatları Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce verilmektedir.